

תנועת העבודה המסורתית פנו ימינה. תוך התעלמות מאותן מגמות רדיקליות שהיו במידה מסוימת בתנועת העבודה. ואיני עושה אידאליזציה של תנועת העבודה. אין לי נוסטלגיה מלפני. גם לא מעטים משורשי הפור ענות של הסחף הלאומי והקלאדיקלי נמצאים כבר אצל האבות המייסדים של תנועת העבודה.

● דווקא אנשים כמו עמוס קינן, דן מירון, יורם קניוק ויוסף מונדי מייצגים את הרוח הנוג'ונומית-סית של השמאל, ולא "נספחיתרבות" של אחדות העברי דה למיניהם. אבל, כאשר יש הדורשים להעביר את הפובליציסטיקה הפוליטית ללב היצירה עצמה, אני ניצב על המישור נגד גירסה מחודשת של ריאליזם-סוציאליסטי.

● אינני מאמין בפרווה, שירה ומחזאות — שלא תמודדנה עם כל הבעיות הקיומיות שלנו, שהמציב הפוליטי הוא בוודאי אחת מהן. כיום קיימות מגמות שונות של התפתחות בכיוון של מתוך בין הצד הרוחני והחברתי, לבין היצירה. קו זה נראה בלתי-סביר, אם כי יש העמלים על הפצתו. נוסף לכך, אסור לנו לשכוח שאנחנו ארץ קטנה ומסוגרת, שרשונה שפה כללית גדולה — הידועה רק למעטים מחוצה לה. כן, סופר עיברי מייצג דווקא באקטואליות של ההווה, ובעמדה מצפנית נונקורפמיסטית, את המורשת הממשית של המשוררים העבריים, מחוץ ומעבר לאידאולוגיה הרישמית.

"קמו עלינו לכלותנו"

● מתוך כל השיקולים הללו, אנו מתכננים שתי חבורות מיוחדות. האחת — מוקדשת כימעט כולה לברי קורת הסיפור העיברית הצעירה, והשנייה — לניסויים משגיים. החבורה הניסיונית מתקשרת עם מה שנאמר

קודם על הצורך במהפכה מתמדת מבחינת מושגים, ואי רצון להתרווח ולנוח על ורידפנה של נוסטלגיה, שנקי בע לפני עשר או עשרים שנה. נוסף לכך אנו מתכננים קובץ, המוקדש לתרגומים משירה ערבית-פלסטינית שבכוחו להוות גשר-הבנה, וסידרה מיוחדת של קבצי משוררים צעירים, שזה להם פירסומם הראשון.

● אחדים ממשותפי עכשיו ועורכי משתתפים בריכת הירחון פרוזה, קיימת קירבה בין שני הביטאונים ביגול האופי הלא-מיסדי וההתנדבותי של שניהם, ובגלל פתיחותם בפני יצירות של צעירים, וההסתיות המשותפת מסוביות ממוסחרת. אנחנו מנסים לא להיות "מכופתרים" בעמדתנו כלפי סופרים צעירים מאד, וגם כלפי סופרים מבוגרים, שלא נמנו בדרך-כלל עם משתתפינו הקבועים. יורם קניוק לא נמנה שנים עם משתתפינו. הטכסטים שלו התחילו לדבר אל ליבנו. מבני דור הפלמ"ח הערכנו תמיד את ס. יזהר ואמיר גלבוע, אבל כשהופיעו שירים בעלי איכות סגולית חדשה של עוזר רבין, פירסמנו אותם בהתלהבות. בפרווה פירסמנו יצירות של עמוס קינן ופינחס שדה. בכוונתנו להפסיק פרקים מכמה יצירות וזיכרונות של עמוס קינן, המשקפים מרד-סיפורי "כענוני", קודם לנו. נגד האוויר רה המיסודית-התרבותית בארץ. כוונתי, כי בצד הקבוצה המסורתית של המשתתפים, אנו ניצבים כעת בסימן פתיחות כלפי ניסיונות ויוצרים נוספים, כאשר קנהי המידה שלנו הוא מידת הרמה והעניין, בעצם, מעולם לא פסלנו דור-סיפורי שלם כלשהו, אלא את תופעות ההסתאבות, השיטחיות והגרפומניה שבו.

● משך יותר מ-20 שנה קמו עלינו יריבים מכל המחנות של המיסד בארץ. לכלותנו. עכשיו צמח תוך מלחמה בלתי-פוסקת, כאשר מטרותיו פירסום יצירות

משמעותיות, וכאשר טעמנו-הסיפורי נתקבל לבסוף על ידי דעת-הקהל הקובעת, שאימצה אנשים שהיו כימעט אלמונים כשפירסמו לראשונה את יצירותיהם מעל דפינו.

חיקוי חיוור וממוסחר

● קם לנו חיקוי חיוור וממוסחר, ואופנתי למדי, בדמות ס/קריאה, כתביעת הניצב למעשה על כיתפי התגליות שלנו, ומחקה אפילו את כותרות המדורים שלנו. אם אנחנו פירסמנו ספר-ביכורים של יונה וולך בשנת 1965, הם מוציאים-לאור ספר של יונה וולך בשנת 1976. אינני מטיל סימן-שאלה בזכות קיומו של ס/קריאה. אני מאמין בפלוראליזם של מוסדות, מרכזי כוח וביטאונים לסיפור. אני נגד מונופול. פלוראליזם מועיל מאד לחיי-הסיפור. אבל נגד רוסע ציבורי ש/קריאה הופך לביטאון אופנתי של הסנובה-הישראלית המצוייה. עטיפותיו המבריקות והפורמט, כמו נועדו ל- ארונות-הספרים של מתעשרי קרבר-לב. תרבות לסנובה שאינה מוכנה ואינה יכולה להתמודד עם גילויים חדשים בסיפור. סנובה הלוטסת סיפור לעוטה, הארוזה והמתקנת לטעמה. מגותך לראות קוקיה הניצבת על כתף, והמזמרת זמירות של גדולה עצמית.

● אני מודע מאד לצד של מילחמות-סיפור בי עכשיו וסביבות. עם זאת, מייד רואה כח את העיקר. מלחמות-סיפור היו תמיד חלק בזהות אונגארד ותופעות חדשות. רק ראייה מאוזנת של מאבקים אידיאיים וסיפורניים, שגרמנו להם עד כה עשויה להבי טיח מאון אמיתי של תולדות עכשיו. מאון זה, בצירוף הידיושים המושגיים והמחאה האנטי-מיסדית שלנו, מבי טיחים את מהפכת-הסיפור בעתיד, בעוד שהאחרים מתמסרים לחיקויי הישגינו בעבר.

במשך ארבעים שנה גברים שוכנים עם נשים
בנשימה קשה וארוכה
כמו נשימת החלילים בקני-הסוף
של שיפתי הנחלים.
הם מניחים לאור חסרה לעטוף אותם כליל:
גברים-כמו-ספרותיים הולכים לבטח, כישנים,
בשדות גפנים ואורנים.

נדנדה בשניים

סופר ישראלי נודע קיבל השבוע מיכתב מן הסופר אלי ויזל. מתוכן המיכתב מסתבר, כי אהרון מגד עומד לקבל את המילגה המיועדת לשנת-שבתון של סופר ישראלי בעיר האוניברסיטאות, אוסטרופורד, מגד, שהתלבט בשנים האחרונות בפירסום רומנים-בלשיים כהעסקה, שרמחם הסיפורית ירודה, וזכה בשנת-שבתון זו לאחר שצבר את כל הכיבודים שיש בכוח המדינה להעניק לסופר שהיא חפצה ביקרו. הוא משלים בימים אלה שנת-שבתון אחרת, שהוענקה לו על-ידי אוניברסיטת חיפה, בפקולטה לסיפור המגוהלת על-ידי אחיו מתי מגד. קודם-לכן זכה מגד בשנת-שבתון נוספת במיט גרת "מענק-יצירה" שהוענק לו מטעם ראש-המשלה, שאליה הגיעה ישראל מישורת-המשלה-התרבות הגיעה ישראל בלונדון. מגד שימש משך השנים האחרונות גם שגריר-גודד של הסיפור הי עיברית בכינוסי פאן קלאב העולמי, שי נערכו ברחבי תבל / לערב ס/קריאה שנערך בתל-אביב, הוזמן להשתתף הסופר פר עמוס קינן בקריאה מיצירותיו. קינן, שמעודו לא פירסם בס/קריאה, השיב כי סירוב, בנימוק: "אני מוכן להשתתף בי ערב ידיעות אחרונות" ● כתבים ורשימות לא נודעים עדינה של דויד פולג (לנוכח היום), שנחללו באחרונה, עומדים להיות מתורגמים מאדיש לעיברית בע-תיד הקרוב, ולספק את קרנותם של מעריצי המשורר המנוח ● המשורר והמספר המכסיקאי, אוקטאביו פאן, עומד לזכות בפרס ירושלים שיוענק לו ב"גריד הספרים הבינלאומי" שיערך בירושלים. קודמיו של אוקטאביו פאן לפרס זה היו מלכס פריש, יוג'ין יונסקו, חורחה לואיס בורחס וסימון דה-בובואר ● במסיבה סגורה, שנערכה בירושלים בבית אלמנתו של חנן גיבתון, נכחו ויליאם גיבתון, מחבר המחזה נדנדה בשניים, שהוצג בזמנו בארץ, ובישה שמיר. גיבתון מתגורר עכשיו במשכנות שאננים בירושלים על-השכונה של קרן ירושלים, וכותב מחומר עולפי וזכרונותיה של גולדה מאיר המיועד להיות מוצג בברודוויי, הוא פנה במהלך השיתה אל משה שמיר, ושאלו אם הוא עדיין מעלה את מחותניו בתיאטרון הקאמרי. תשובתו של שמיר היתה: "אני מציג עוד בקאמרי, כיוון שהתיאטרון הזה הפך מיסחרי מדי" ● סיפור הנפוצ לאחרונה בחוגי הסיפור בתל-אביב עוסק בראיון-מוזמן, שאותו מתעתדת להעניק מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות, לאה פורר, לכתבי-העת פרוזה ● בדירת יוקרה בתל-אביב, השייכת למשורר שהוא גם תעשיין, נפגשו כמה דמויות בולטות בחיי הסיפור, והאזינו לבעל-הדירה, המשוררת-תעשיין, שהשמיץ ביסודיות את עורכו של כתביעת שבו רואים שיריו של המשורר-התעשיין ● החלוקת השייטת שבה נטלו חלק שני משוררים תל-אביביים, המבוגר והאחר צעיר ממנו, הגיעה לידי הבנה, כאשר המבוגר בין השניים החליט להתעלם מהדימיון המקרי הקיים בשורות-שיר של המשורר הצעיר לשורה המופיעה בכתביו, שעה שהמשורר הצעיר אינו טוען עוד לקירבה-היתרה הקיימת בין שיר של המשורר המבוגר לבין השיר האצבע האחת-עשרה של גינטר גראס. לדעת הכל, הסתבר כי מילבד הכותבת לא קיימת קירבה שירית-סיגנונית בין שירי של גראס, לשירי של המשורר התל-אביבי.

אהרון מגד
שבתון אחרי שבתון

המספר המכסיקאי, אוקטאביו פאן, עומד לזכות בפרס ירושלים שיוענק לו ב"גריד הספרים הבינלאומי" שיערך בירושלים. קודמיו של אוקטאביו פאן לפרס זה היו מלכס פריש, יוג'ין יונסקו, חורחה לואיס בורחס וסימון דה-בובואר ● במסיבה סגורה, שנערכה בירושלים בבית אלמנתו של חנן גיבתון, נכחו ויליאם גיבתון, מחבר המחזה נדנדה בשניים, שהוצג בזמנו בארץ, ובישה שמיר. גיבתון מתגורר עכשיו במשכנות שאננים בירושלים על-השכונה של קרן ירושלים, וכותב מחומר עולפי וזכרונותיה של גולדה מאיר המיועד להיות מוצג בברודוויי, הוא פנה במהלך השיתה אל משה שמיר, ושאלו אם הוא עדיין מעלה את מחותניו בתיאטרון הקאמרי. תשובתו של שמיר היתה: "אני מציג עוד בקאמרי, כיוון שהתיאטרון הזה הפך מיסחרי מדי" ● סיפור הנפוצ לאחרונה בחוגי הסיפור בתל-אביב עוסק בראיון-מוזמן, שאותו מתעתדת להעניק מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות, לאה פורר, לכתבי-העת פרוזה ● בדירת יוקרה בתל-אביב, השייכת למשורר שהוא גם תעשיין, נפגשו כמה דמויות בולטות בחיי הסיפור, והאזינו לבעל-הדירה, המשוררת-תעשיין, שהשמיץ ביסודיות את עורכו של כתביעת שבו רואים שיריו של המשורר-התעשיין ● החלוקת השייטת שבה נטלו חלק שני משוררים תל-אביביים, המבוגר והאחר צעיר ממנו, הגיעה לידי הבנה, כאשר המבוגר בין השניים החליט להתעלם מהדימיון המקרי הקיים בשורות-שיר של המשורר הצעיר לשורה המופיעה בכתביו, שעה שהמשורר הצעיר אינו טוען עוד לקירבה-היתרה הקיימת בין שיר של המשורר המבוגר לבין השיר האצבע האחת-עשרה של גינטר גראס. לדעת הכל, הסתבר כי מילבד הכותבת לא קיימת קירבה שירית-סיגנונית בין שירי של גראס, לשירי של המשורר התל-אביבי.

ספרים

אריה סיוון הוא משורר נדיר בנוף המשוררים הישראלי. במשך 25 שנות-כתיבה פירסם שני קבצי-שירה בלבד. את שירי שיוון, ארבעים פנים, החדש פירסם סיוון, המשמש כמורה לסיפור בבית-הספר-תיכון בכפר-סבא, את ספר שיריו השלישי 1991 ב-17 פנים.

בימים אלה של פחות-ערך השירה הישראלית, כאשר שירה נמדדת בצעקנות המשורר ובראונות שיריו, ואפיונים של שירת יהודה עמיחי ונתן זך מהלכים נפוחי זהו וכרובות ברחובות-השירה התל-אביביים, ונוהגים כנושאים על גבם את משא צלב מיטב השירה-העיברית, מהנה ומעודד לקרוא את ספר-שיריו הצנום של סיוון, שהוא בן-דורם של עמיחי וזך. שירתו של הפשטנית כמו משיכה את ריי שומה של תל-אביב במסורת השירית שי חנן נתן אלתרמן. בניגוד למשוררי נוף הבטון התל-אביבי האחרים, סיוון אינו נר טה לנבור במוזיאון התמונות-השיריות שאלתמן הוריש במותו. שיריו המצומי צמים של סיוון מציגים את תהליך התי פוררוה של העיר שצמחה מן החולות. כותב סיוון בשיר ילדים: "...אנשים עלו על החולות האלה שלחוף הים, / בנו בתים, ובבתים / הולידו ילדים. קראו לזה לבוא / אל המנוחה...". תמונות-הנוף החיי צוניות שמצייר סיוון עמוסות אירוניה פני מית ענוגה, תוך פקיתת-עניים להתרה שויות החיצוניות המעיקות על החברה הישראלית.

החוויה הישראלית של סיוון ניתנת למדידה ערכית, לעומת ההיצע הראוותני של שוק-השירה. למשל, בשירו: ניסוי לא מוצלח להביע את צער החולות הוא כותב: "...אב של טייס שנעדר / מקרב אוויר על המידבר / ולא נודע מהיעלמו / סח לי פעם לתומו, / בערב יום-הזיכרון, / על איקארס רווי-האור / אשר המריא לקראת השמש בחברת אביו / בכנפיים שהאב / התקין להם במידיו. / כנף נושקת לכנף, עד שהאב / ראה את בנו נופל לים. / ירד, משה את גופתו, / קבר אותה באי אחד / ושם ישב ימים רבים / להתקין לו מצבה". שיר רבי-עוצמה זה ניתן להערכה לנוכח ירידת-ההבלים של המשוררים-החיצוניים. השיר ניתן להשוואה עם שירים שהעונה קצרה ובווערת להם, ומשורריהם נמנעים מלהקפואם בהקפאה שירית עמוקה, כמו איקארס דדלוס של אורי ברנשטיין, הנוטל מהמיתולוגיה היוונית את הכותרת וממיק אותה לחסר-משמעות עיברית, שבה הוא כותב: "הבן ממיר את שיבושי הדאיה / אשר אוונה גראס אשר אוונה מראש עד להפליא / בהישמטות פיראית של נעורים. / ראשו נפל: / כנפיו // טטוט רצופות, בחוף המישברים. / ורק האב עוד עף, עוד עף...". והשיר עף, ועוד עף.

האמת והיושר בשיריו של סיוון חולפים בעד לשירים. כן בולטת בהם מעין גדלות שקטה של אי-התפארות. צינעה וקפדנות, תוך חיטוט מילולי אחר משמעויות חזותיות. שירי-נופל לך בפנים מביאים לקרא ניתחי חיים, אמת וחלומות, כמו בשירו ארבעים שנה של שקט:

ארבעים שנה של שקט. ארבעים שנה. במשך ארבעים שנה התאנים פרוט וממלאות הארץ, כמו נשים אשר שדיהן נוגעים ונתפסים בכל ולא איכמת לחן.

אריה סיוון
כנף נושקת כנף

בגניבת רובה ותחמושת
איש בשמו הישן, שחורה כגניבת רובה ותחמושת
מחפשי שבו הוא משרת, נעצר ל-10 ימים בפקודת
התביעה השירות כבית שמו
הוא כשם השירות כבית שמו